

Szlovákia az Európaházban

Túry Gábor

A tagjelöltek közül ötödikként Szlovákia mondott igent az ország uniós csatlakozására. A referendum egyedüli tétje a részvételi arány volt, mivel a hétfői szavazás csak véleménynyilvánítónak minősül. A végső szót a parlamentnek kell alkotmányos, azaz háromötödös többséggel kimondania, ami a parlamenti pártok egyöntetű véleményét ismerve nem jelent majd akadályt. A pénteken és szombaton tartott voksoláson a szavazópolgárok több mint 52%-a járult az urnákhoz, és közel 93%-a mondott igent arra kérdésre: "Akarja-e Ön, hogy a Szlovák Köztársaság az Európai Unió tagországa legyen?".

A népszavazás sikeressége több okból is létfontosságú volt Szlovákia jövője szempontjából.

A legfontosabb, hogy az ország bekerülhetett az elsőkörös országok közé, amiben nem sokan hittek 1999 végén, amikor a Helsinkiben tartott csúcstalálkozón megszületett a döntés az unió kibővítésének újabb szakaszáról. Hiszen a formális tárgyalások 2000-ben kezdődhettek csak meg (Bulgáriával, Lettországgal, Litvániával, Máltával és Romániával együtt), amikor az „első kör” már jócskán előrehaladt az egyes fejezetek megvitatásában, sőt számos fejezetet sikerült is átmenetileg lezárnia.

Szlovákiában a rendszerváltozás óta négy referendum bukott meg az érdektelenség miatt. Jóllehet az ország nagy része uniópárti, az egyhangúra sikeredett politikai kampány miatt félő volt, hogy a több mint négymillió szavazásra jogosult nagy része otthon marad. A referendumat megelőzően nem folytak éles viták, nem fogalmazódtak meg az európai integráció esetleges negatív következményei. A parlamenti pártok mindegyike az EU-csatlakozás mellett tette le a voksát. A lakosság mozgósítására kénytelen volt Brüsszel vállalkozni, saját kampányt indítva az országban, amely elsősorban az euroszkepticizmust képviselte.

Magyarország számára lényeges momentum a kibővülő Európai Unióban a Szlovákiában található magyar kisebbség jövője és politikai képviselete. 1998-ban a Mečiar-kabinet bukása után jelentős mértékben javult a magyarok helyzete. Politikai képviseletük bekerült a kormánykoalícióba, sőt annak legkiegyensúlyozottabb pártjává vált. Az egyesült Európa megszületésével, a szomszédos országok közti határok átjárhatóságával a nemzetiségi feszültségek lekerülhetnek a mindennapi politikai csatározások napirendjéről. Ez egy új, egészen másfajta típusú politizálást igényel a főként magyar nemzetiségűek támogatását bíró

MKP-tól (is). A változás már nyomon követhető a magyarnyelvű napilapok olvasottságán. A mai magyar fiatalok számára az információszerezés szempontjából már nem releváns, hogy a sajtótermék magyarnyelvű vagy sem. Hasonló folyamat fog lejátszódni, ha nem is ilyen radikálisan, a magyar párt támogatottsága szempontjából. Ma a Magyar Koalíció Pártja a negyedik legnagyobb támogatottságú párt Szlovákiában. A kérdés az, hogy meddig lesz sikeres a magyar párt, és a jövőben a többi parlamenti párt közül melyik válhat vonzóvá a magyar nemzetiségű fiatalok számára. Szlovákiában ugyan névlegesen létezik liberális párt, azonban az európai értelemben vett szabadelvűséget és a toleranciát egyetlen politikai alakulat sem testesíti meg.

A hétfévi referendum egy pozitív folyamat újabb állomásaként értelmezhető. Szlovákia 1998 után politikai és gazdasági értelemben is 180 fokos fordulatot vett. Elkezdődött az állami vagyon tényleges magánosítása, ha lassan is, de megindult az „előző éra” által elkövetett gazdasági és politikai bűncselekmények feltárása, és egyes felelősök (ugyan csak néhány) felelőségre vonása. A bankszektor privatizációja lezárult, és felmérték a még állami kézben lévő vagyont. A működőtőke-befektetések évről évre új rekordot döntenek. Példaként említhetnénk a PSA Peugeot Citroën autókonzern történetét. E vállalat új kelet-európai kisautója gyártására – éppen a versenyben ugyancsak induló magyar ajánlattal szemben – a szlovákiai Nagyszombatot választotta. A múlt év végén az ország külföldi működőtőke-állománya megközelítette a hatmilliárd dollárt, ami a két évvel ezelőttinek csaknem kétszerese. Rendeződött a hosszú és kibogozhatatlan történetű Kassai Vasmű tulajdonlása, folyik a közműszolgáltatások privatizációja. Emellett jelentősen nőtt a zöldmezős

beruházások száma. Szlovákia Csehországhoz hasonlóan főleg az autóiipari beruházások (Volkswagen csoport), valamint az ezekhez kapcsolódó beszállítói hálózat kiépülése tekintetében vált Magyarország komoly versenytársává. A fejlődést már számokkal is alátámaszthatjuk. Az előrejelzések szerint Szlovákia az idén 4%-os gazdasági növekedést mutathat fel, ami a térségben jelenleg a legmagasabb. A szlovák ipari termelés februárban reálértéken 8,3%-kal nőtt, míg márciusban 9,7%-kal haladta meg az előző évi szintet. Az európai dekonjunktúrával dacolva, a külkereskedelmi adatok is egyre biztatóbbak: a márciusi kiviteli adatok 22%-kal nőttek az előző év azonos időszakához képest.

Szlovákia bizakodva nézhet az uniós tagság elé, jóllehet a közszférában dolgozók bérének rendezése, a kommunális szolgáltatások árának piacosítása, az égetően szükséges nyugdíjreform megvalósítása és a mezőgazdaság áldatlan állapotának orvoslása még hátravan. Mégis, a szlovákiai igen fontos és megnyugtató építőkövek abban a folyamatban, amely nem csak politikai értelemben, hanem gazdaságilag is megnyitja az utat a közép-európai népek újraegyesítéséhez.

* * * * *

Eddig megjelent számaink megtekinthetők és letölthetők a www.vki.hu weboldalról.